ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1961

Vyhlásené: 11.10.1961 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

109

ZÁKON
Slovenskej národnej rady
z 28. septembra 1961
o múzeách a galériách

Slovenská národná rada sa zniesla na tomto zákone:

§ 1
Úvodné ustanovenie

(1) Múzeá a galérie, ktorých zbierky tvoria podstatnú súčasť nášho kultúrneho bohatstva, majú dôležité dokumentačné. vedecké, umelecké a kultúrnopolitické poslanie.Významnou kultúrnopolitickou úlohou múzeí a galérií je najmä dokumentovať vysokú úroveň nášho ľudu, jeho zápasy o národnú svojbytnosť, historickú spolupatričnosť našich bratských národov, ich spolupatričnosť i politické boje a úspechy socialistickej výstavby.

(2) Účelom tohto zákona je zabezpečiť, aby zbierky múzeí a galérií boli zachované a doplňované, odborne spravované a aby sa účelne využívali pre ďalšie vzdelávanie nášho ľudu v duchu vedeckého svetového názoru, československého socialistického vlastenectva, na obohacovanie jeho estetického cítenia a podnecovania k tvorivej práci pri vytváraní materiálnych a duchovných hodnôt vyspelej socialistickej spoločnosti a na jej prechod ku komunizmu.

§ 2
Múzeá a galérie

Múzeá a galérie sú ústavy, ktoré na základe prieskumu, prípadne vedeckého výskumu plánovite zhromažďujú, odborne spravujú a vedeckými metódami spracúvajú zbierky hmotného dokladového materiálu o vývoji prírody a spoločnosti, o umeleckej tvorbe alebo inej tvorivej ľudskej činnosti a využívajú tieto zbierky pre kultúrnu a osvetovú činnosť.

§ 3
Úlohy múzeí a galérií

(1) Múzeá plnia svoje osvetové poslanie, prispievajú k rozvoju vedy a techniky a účinne napomáhajú kultúrny a hospodársky rozvoj tým, že svojimi vlastnými prostriedkami, najmä využitím zbierok v expozíciách a na výstavách, prednáškami, publikačnou a inou činnosťou

a) objasňujú zákonitosti vývoja prírody a spoločnosti alebo jednotlivých druhov tvorivej ľudskej činnosti a tak prispievajú k výchove občanov v duchu vedeckého svetového názoru,

b) podieľajú sa na zvyšovaní všeobecného i odborného vzdelania občanov, popularizujú výsledky vedeckej práce svojho odboru a propagujú úlohy výstavby socializmu,

c) starajú sa na základe sústavného poznávania svoje oblasti o rozvoj vlastivednej práce; názorným objasňovaním a zdôrazňovaním pokrokových tradícií upevňujú socialistické vlastenectvo a proletársky internacionalizmus.

(2) Galérie plnia svoje kultúrno-výchovné poslanie a prispievajú k rozvoju vedy a umenia tým, že formou stálych expozícií, krátkodobých a putovných výstav, prednáškami, besedami, prostredníctvom odborných i populárnych publikácií, katalógov a podobne

a) oboznamujú s dielami výtvarného umenia pracujúcich a mládež, prehlbujú ich znalosti o slovenskom umeleckom dedičstve,upozorňujú najmä na pokrokové tradície nášho umeleckého vývoja, čím obohacujú estetické cítenie a upevňujú socialistické vlastenectvo nášho ľudu,

b) objasňujú zákonitosti vývoja umeleckej tvorby a podieľajú sa na zvyšovaní kultúrnej úrovne občanov,

c) aktívne pôsobia na rozvoj socialistickej umeleckej tvorby.

(3) Múzeá a galérie vytvárajú nevyhnutné predpoklady pre svoju osvetovú a kultúrno-výchovnú činnosť najmä tým, že

a) robia sústavný prieskum, prípadne vedecký výskum vo svojich odboroch,

b) múzeá sústavne zbierajú doklady o vývoji prírody a spoločnosti a o socialistickej výstavbe s príslušnou dokumentáciou,

c) galérie sústreďujú vo svojich zbierkach významné diela výtvarného umenia, najmä súčasného,

d) odborne, prípadne vedecky spracúvajú svoje zbierky a výsledky zverejňujú,

e) odborne uchovávajú, konzervujú a reštaurujú zbierky (predmety muzeálnej a galerijnej hodnoty) a vedú ich evidenciu.

(4) Múzeá a galérie vyvíjajú svoju vedeckú, osvetovú a kultúrno-výchovnú činnosť v spolupráci s ústavmi akadémií vied, vysokými školami, ostatnými múzeami a galériami, archívmi a inými inštitúciami, spoločenskými organizáciami a za pomoci dobrovoľných spolupracovníkov.

§ 4
Druhy múzeí a galérií

(1) Podľa svojej pôsobnosti sú múzeá vlastivedné a špecializované; galérie všeobecného typu a špecializované.

(2) Vlastivedné múzeá robia komplexný výskum a dokumentáciu vývoja prírody a spoločnosti svojho obvodu. Špecializované múzeá vyvíjajú činnosť v jednom, prípadne niekoľkých odboroch vedy a techniky.

(3) Galérie všeobecného typu sústreďujú umelecké diela starého i súčasného umenia. Špecializované galérie sa zameriavajú na časove alebo tematicky ohraničený úsek umeleckej tvorby, na tvorbu najvýznačnejších umeleckých osobností alebo na určitú techniku umenia.

§ 5
Slovenské národné múzeum, Múzeum Slovenského národného povstania, Technické múzeum a Slovenská národná galéria

(1) Slovenské národné múzeum, Múzeum Slovenského národného povstania a Technické múzeum sú múzeá, ktorým patrí vzhľadom na ich význam pre našu vedu, kultúru a históriu popredné miesto v našom múzejníctve. Vo všetkej svojej činnosti úzko spolupracujú s ústavmi s celoštátnou pôsobnosťou, najmä s Národným múzeom v Prahe. V svojej pôsobnosti sú ústredím

vedeckej a metodickej múzejnej práce. To isté postavenie má Slovenská národná galéria, ktorá vo svojej činnosti úzko spolupracuje najmä s Národnou galériou v Prahe.

(2) Slovenské národné múzeum vzniká zlúčením Slovenského národného múzea v Martine a Slovenského múzea v Bratislave ako stredisko hmotnej dokumentácie historického vývinu Slovenska, národných snažení a pokrokových tradícií slovenského ľudu, ako aj úspechov socialistickej výstavby.

§ 6
Krajská sieť múzeí a galérií

(1) Múzeá a galérie v kraji tvoria krajskú sieť. Strediskom múzejnej a vlastivednej práce v kraji je múzeum určené krajským národným výborom, ktoré plní v svojej pôsobnosti i vedecko-výskumné úlohy a poskytuje odbornú a metodickú pomoc všetkým múzeám krajskej siete. Krajské národné výbory rovnako určia galérie, ktoré sú strediskom vedecko-odbornej a metodickej činnosti na úseku galérií.

(2) Obvod pôsobnosti pre jednotlivé múzeá a galérie, ako aj zbernú oblasť múzeí určí v rámci krajskej siete krajský národný výbor v dohode s kompetentnými národnými výbormi; pri špecializovaných múzeách a galériách, ktorých pôsobnosť presahuje obvod krajského národného výboru, vyžiada si tiež vyjadrenie Komisie Slovenskej národnej rady pre školstvo a kultúru.

§ 7
Pamätníky

Krajskú sieť múzeí a galérií dopĺňajú pamätníky, ktoré sa ako zariadenia miestnych (mestských) národných výborov za pomoci múzeí a galérií starajú o zachovanie a využívanie pamiatok na význačné udalosti alebo osobnosti a vyvíjajú predovšetkým kultúrno-výchovnú a osvetové činnosť.

§ 8
Zriaďovanie a zrušovanie múzeí a galérií

(1) Múzeá a galérie celoslovenského významu zriaďuje Predsedníctvo Slovenskej národnej rady na návrh Komisie Slovenskej národnej rady pre školstvo a kultúru. Ostatné múzeá a galérie zriaďujú miestne a mestské národné výbory v rámci plánu krajskej siete.

(2) Ustanovenie odseku 1 platí obdobne pre zrušovanie múzeí a galérií.

§ 9
Riadenie múzeí a galérií

(1) Slovenské národné múzeum, Múzeum Slovenského národného povstania a Slovenskú národnú galériu riadi podľa smerníc Slovenskej národnej rady a jej predsedníctva Komisia Slovenskej národnej rady pre školstvo a kultúru.

(2) Predsedníctvo slovenskej národnej rady určí, ktoré ďalšie múzeá a galérie československého významu budú ústredne riadené a ktorá komisia Slovenskej národnej rady ich bude riadiť.

(3) Ostatné múzeá a galérie, ako aj pamätníky riadia miestne alebo mestské národné výbory (ďalej len „múzeá a galérie v správe národných výborov“).

(4) Komisia Slovenskej národnej rady pre školstvo a kultúru vydá úpravu na zabezpečenie riadenia múzeí a galérií podľa jednotných zásad; zabezpečuje ďalej odbornú a metodickú pomoc múzeám a galériám v správe národných výborov prostredníctvom ústredne riadených múzeí a galérií.

(5) Orgán, ktorý múzeum alebo galériu riadi, vydá štatút alebo organizačný poriadok, ktorým sa podrobne určí rozsah pôsobnosti, úlohy, organizácia a spôsob hospodárenia múze a galérie. Na vydanie organizačného poriadku múzeí a galérií v správe národných výborov treba súhlas krajského národného výboru.

§ 10
Poradné orgány

Iniciatívnym a poradným orgánom Komisie Slovenskej národnej rady pre školstvo a kultúru pre otázky riadenia múzeí a galérií je Slovenská rada pre múzeá a galérie; funkcia predsedu a členov je čestná.

§ 11
Pracovníci múzeí a galérií

(1) Pracovníci múzeí a galérií musia mať pre výkon svojej funkcie potrebnú politickú a odbornú kvalifikáciu.

(2) Múzeá a galérie vytvárajú a organizujú aktívy dobrovoľných pracovníkov, ktorí múzeám a galériám pomáhajú pri plnení ich úloh, najmä pri rozvíjaní vlastivednej práce, osvetovej a kultúrno-výchovnej činnosti.

§ 12
Zbierky múzeí a galérií

(1) Ochrana zbierok múzeí a galérií ako súborov hmotných dokladov vedeckej alebo umeleckej hodnoty je verejným záujmom.

(2) Zbierky múzeí a galérií sa rozmnožujú nákupom, výmenou, darmi, odkazmi a prevodom predmetov dokladovej hodnoty štátnymi socialistickými organizáciami, zbierky múzeí tiež vlastnou výskumnou a zberateľskou činnosťou.

(3) Scudzenie, vyjadrenie, preradenie, prevod a výmena zbierok i jednotlivých zbierkových predmetov sa môže vykonať len so súhlasom kompetentného riadiaceho orgánu, ktorý si pri scudzení vyžiada vyjadrenie Slovenskej rady pre múzeá a galérie.

(4) Pokiaľ sa v tomto zákone neustanovuje inak, platia o zbierkach predpisy o správe národného majetku.

§ 13
Vývoz predmetov muzeálnej a galerijnej hodnoty

(1) Predmety muzeálnej a galerijnej hodnoty môžu sa vyviezť do cudziny len so zvolením Predsedníctva Slovenskej národnej rady; právo udeľovať súhlas na vývoz predmetov muzeálnej a galerijnej hodnoty môže Predsedníctvo Slovenskej národnej rady preniesť na povereníka Slovenskej národnej rady pre školstvo a kultúru a na krajské národné výbory.

(2) Predsedníctvo Slovenskej národnej rady vydá po vyjadrení zúčastnených ústredných úradov a orgánov podrobnejšiu úpravu vo vývoze predmetov muzeálnej a galerijnej hodnoty do cudziny. Všeobecné predpisy o povoľovaní vývozu zostávajú nedotknuté.

§ 14
Predmety v užívaní múzeí a galérií

Múzeá a galérie môžu užívať predmety muzeálnej a galerijnej hodnoty alebo ich súbory, ktoré sú buď majetkom iných organizácií, alebo osôb.

§ 15
Budovy múzeí a galérií

Orgány, ktoré múzeá a galérie riadia, zabezpečujú, aby múzeá a galérie boli umiestnené v budovách (miestnostiach) primeraných úlohám múzeí a galérií, ich významu a hodnote zbierok. Budovy (miestnosti) múzeí a galérií v správe národných výborov možno odňať ich účelu a také múzeum, galériu alebo ich časť možno premiestniť len so súhlasom krajského národného výboru.

Záverečné ustanovenia

§ 16

Tento zákon sa nevzťahuje

a) na múzeá spoločenských organizácií,

b) na zbierky, stále výstavy a vzorkovne hospodárskych a rozpočtových organizácií.

§ 17

Zrušuje sa zákon č. 24/1948 Zb. SNR o Slovenskej národnej galérii a zákon č. 12/1949 Zb. SNR o poštátnení Slovenského národného múzea v Turčianskom Svätom Martine a Slovenského múzea v Bratislave.

§ 18

Tento zákon nadobúda účinnosť dňom vyhlásenia.

Strechaj v. r.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.